

Lodovico Guicciardini, *Beschrijving van de hele Nederlanden, ook genoemd Nederduitsland, Nederlandstalige uitgave uit 1612*

P 351 - 352

Beschrijving van Henegouwen

Het land dat we Henegouwen noemen is voor een groot deel het land dat voorheen bezet werd door de Nerviërs (zoals Caesar in zijn *Commentaren* zegt). De hoofdstad was toen de stad die we nu Doornik noemen, zoals hiervoor vermeld. Dit landsdeel is dikwijls van naam veranderd, zo vermelden het de *Kronieken* en de Belgische geschiedenis. In het begin werd het Pannonia genoemd, naar de afgod Pan, die door de inwoners werd aanbeden; vervolgens Saltus Carbonarius, naar de bossen die Carbonaria werden genoemd, waarover we eerder hebben geschreven. Later werd het Neder-Picardië en ten slotte Hannonia in het Latijn, wat in het Waals Hainaut is, en in het Diets Henegouwen. Sommigen beweren dat de naam verwijst naar de Trojaan Hannon. Anderen denken dat deze naam komt van andere mannen uit het verleden. Het meest zeker is dat de oorsprong van de naam bij de waterloop Haine te zoeken is, die door dit landschap stroomt.

We zullen nu het gebied beschrijven. Henegouwen grenst in het noorden aan Brabant en Vlaanderen, in het zuiden aan de Champagne en Picardië, in het oosten deels aan het graafschap Namen en deels aan het bisdom Luik, en in het westen aan de Schelde en voor een stukje aan Waals-Vlaanderen. In de lengte is het gebied twintig mijl groot en in de breedte zestien mijl. De lucht is er zoet en zuiver, de grond is er vruchtbaar en het land wordt bevoeid door vele waterlopen, namelijk de Schelde, de Samber, de Dender en nog kleine waterlopen. Men vindt er vele waterplassen en bronnen, en vele prachtige bossen. Daarvan zijn Mormal en Saint-Amand de voornaamste. Er zijn rijke weilanden en beemden voor allerlei beesten, veel fruitbomen, en er wordt vooral veel koren en tarwe geteeld. Er zijn ook op verschillende locaties mijnen en groeven van goed ijzer en lood, van mooie steen die geschikt is om mee te bouwen, en van allerlei ander werkgesteente. Ja, men vindt hier ook toetssteen om goud te testen. Hier vindt men zeer bruikbare ongebluste kalk, genoeg om

de omliggende gebieden ervan te voorzien. Bovendien wordt hier steenkool gedolven, ook wel 'hoelie' genoemd, zoals ook in het land van Luik, maar dat is minder goed want het verspreidt een sterke en onaangename geur.

In het land van Henegouwen zijn er vandaag de dag 24 ommuurde steden: Bergen, Valenciennes (hoewel deze als zelfstandige stad wordt beschouwd), Bouchain, Quesnoy, Condé, Landrecies, Avesnes, Chimay, Mariembourg, Philippeville, Beaumont, Maubeuge, Bavay, Binche, Le Roeulx, Soignies, Braine-le-Comte, Enghien, Halle, Lessines, Chièvres, Ath, Saint-Ghislain en Leuze. Verder zijn er ook meer dan 950 dorpen met veel kastelen en heerlijkheden, waaronder veel rijke en mooie plaatsen zoals Pecquencourt, Fontaine, Lalaing, Montigny, Antoing, Bie, Brisueil, Ligne, Boussu, Berlaimont, Glageon, Trazegnies, Écaussines, Trelon, Solre-le-Château, Barbanzon, Aimeries en nog zeer veel andere. Het graafschap Henegouwen bezit veel waardigheden, te weten een prinschap, 10 graafschappen, 12 pairs, 22 Bannerijen, 26 abdijen, een maarschalk, een seneschalk, een opperjager, een kamerheer en nog andere aanzienlijke functies en ambten. De status van de voornaamste heer van het gewest is erfelijk, een gewest dat weliswaar klein maar bloeiend en rijk is. De Staten¹ bestaan uit vijf leden: ten eerste zijn er de twaalf pairs, vervolgens de prelaten en de colleges of kapittels van de geestelijkheid, ten derde de adel, ten vierde de uitvoerende macht², en ten vijfde de vereniging van steden.

Maar laat ons nu elke stad en plaats afzonderlijk beschrijven, beginnende met Bergen, de hoofdstad van het gebied.

Bijvoegsel

[Henegouwen werd vroeger bij de Romeinen Hannonium of Hainonium genoemd, naar de rivier Haine. In het jaar 975, tijdens de veldslag bij Péronnes, doodde de zoon van de Graaf van Henegouwen zijn vijanden, een zekere Garnerum en een zekere Reynout. Dit maakte Arnulphus, de tweede graaf van Vlaanderen, boos. Hij ondernam een tocht naar Henegouwen en verdreef Reynerum en Lambertum, allebei zonen van graaf Reyneri van Henegouwen, met geweld uit Henegouwen. Hij nam gewapenderhand de hoofdstad Bergen in. Daar werd hij onmiddellijk

¹ Het bestuur.

² Ordinaris.

aangevallen, maar hij sloeg de bestorming krachtig af. Omdat de jonge prins de hulp kreeg van Hugo Capet en Carel, de hertog van Lotharingen, werd hij gedwongen tot een akkoord en moest hij het land verlaten. Hierdoor verkreeg Lambertus de heerschappij over Luik.

In het jaar 1051 werd het land van Henegouwen alweer ingenomen, deze keer door Boudewijn van Rijsel, graaf van Vlaanderen. Zo werd zijn zoon de graaf van Henegouwen. Hij trouwde met Richilde, prinses van Henegouwen. Hun kinderen en nazaten zouden later vaak oorlog voeren tegen haar oom Robrecht de Fries en zijn kinderen om Vlaanderen in hun bezit te krijgen.

P 352

Dat zou duren tot de dood van Filips I, die geen kinderen had. Boudewijn IV, graaf van Henegouwen en Namen, volgde de broer van zijn echtgenote in op en verenigde de provincies onder één bestuur. Maar weer kwam er oorlog en rees er haat tussen de kinderen van zijn nicht Margaretha van Constantinopel. Er ontstonden steeds meer van deze oorlogen, twisten en andere voorvallen. Zo werden Holland en Zeeland eigendom van Henegouwen. Dat werd ten slotte door enkele verbintenissen aangehecht tijdens de regering van Filips de Goede.]